

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้หนังสือนิทาน
พื้นบ้านอีสานที่มีผลต่อพฤติกรรมกาฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้
ดำเนินการวิจัยตามลำดับหัวข้อดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีการสร้างและหาประสิทธิภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชาย - หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี
ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 23 คน โรงเรียนบ้านเลิงแฝกบัวแก้ว
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ประกอบด้วย

1. หนังสือนิทานพื้นบ้านอีสาน จำนวน 7 เรื่อง
2. แผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 7 แผน
3. แบบสังเกตพฤติกรรมกาฟังและการพูดสำหรับเด็กปฐมวัย
4. แบบสอบถามความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อหนังสือนิทานพื้นบ้าน

อีสาน

วิธีการสร้างและหาประสิทธิภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนดังนี้

1. หนังสือนิทานพื้นบ้านอีสาน

1.1 ศึกษาหลักสูตร คู่มือครู หนังสือแบบเรียน หนังสือนิทานพื้นบ้าน เอกสาร ตำรา บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างหนังสือนิทานพื้นบ้านอีสาน

1.2 ศึกษาเทคนิควิธีการสร้างหนังสือนิทานพื้นบ้านอีสาน จากการสร้างหนังสือหนังสือภาพประกอบนิทานในงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.3 สร้างหนังสือนิทานพื้นบ้านอีสานจำนวน 7 เรื่อง ดังนี้

1.3.1 ก่องข้าวน้อยฆ่าแม่ ใช้ประกอบการสอนเรื่อง ความกตัญญู

1.3.2 พญาคนคาก ใช้ประกอบการสอนเรื่อง ประเพณีบุญบั้งไฟ

1.3.3 งูเขี้ยวกับตุ๊กแก ใช้ประกอบการสอนเรื่อง สัตว์เลื้อยคลาน

1.3.4 น้ำวิเศษ ใช้ประกอบการสอนเรื่อง การประหยัด

1.3.5 จรเข้ไม่มีลิ้น ใช้ประกอบการสอนเรื่อง สัตว์บกสัตว์น้ำ

1.3.6 ดิคุกรมดง่าม ใช้ประกอบการสอนเรื่อง การรู้จักแก้ปัญหา

1.3.7 สองเกลอ ใช้ประกอบการสอนเรื่อง เพื่อนรัก

1.4 นำหนังสือนิทานพื้นบ้านอีสานที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านสื่อและด้านวัดผล ประเมินผลการศึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และประเมินความเหมาะสม จำนวน 5 ท่าน คือ

1.4.1 ดร.ไพศาล วรคำ วุฒิการศึกษา กศ.ค. (วิจัยและประเมินผล การศึกษา) อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการวิจัยและวัดผล

1.4.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ นาคคุณทรง วุฒิการศึกษา คอ.ค. (วิจัยและพัฒนาหลักสูตร) อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

1.4.3 นางเจนจิรา เพชรทอง ครูชำนาญการพิเศษ (ปฐมวัย) ช่วยราชการ โรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม อำเภอเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

1.4.4 นายสุปิ่น ภูน้ำใส ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเลิงแฝกบัวแก้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อการสอน

1.4.5 นางอัญชญา ผลาผล ครูชำนาญการพิเศษ (ปฐมวัย) โรงเรียนบ้านมะกอก อำเภอเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อการสอน

ผลการประเมินความเหมาะสมของหนังสือนิทานพื้นบ้านอีสานโดยผู้เชี่ยวชาญทุกเล่มมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

1.5 ได้นำหนังสือนิทานพื้นบ้านอีสานมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

1.6 นำหนังสือนิทานพื้นบ้านอีสาน ไปทดลองดังนี้

ขั้นที่ 1 ทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (One to One Testing) โดยนำหนังสือนิทานพื้นบ้านอีสานที่พัฒนาขึ้น ทดลองกับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหนองบอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 3 คน จากกลุ่มเด็กปฐมวัยที่มีผลการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ ระดับละ 1 คน

ขั้นที่ 2 ทดลองกลุ่มเล็ก (Small Group Testing) ได้นำหนังสือนิทานพื้นบ้านอีสานที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับนักเรียนกลุ่มเล็กที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย โดยทดลองกับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหนองบอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 9 คน จากกลุ่มเด็กปฐมวัยที่มีผลการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ ระดับละ 3 คน

1.7 นำหนังสือนิทานพื้นบ้านอีสานไปทดลองใช้จริง

2. แผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

2.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 หลักสูตรสถานศึกษา สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ และแนวการวัดผลประเมินผล ของกรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ

2.2 ศึกษาการจัดทำแผนการเรียนรู้

2.3 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้

2.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ ที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา

2.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญข้อ 1.4 เพื่อประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการ

เรียนรู้ โดยใช้แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

2.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ ผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหนองบอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำนวน 15 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ที่ไม่ใช่กลุ่มทดลอง เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติของการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้

2.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการทดลองใช้มาปรับปรุงให้เหมาะสม แล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้จริงกับกลุ่มทดลอง

3. แบบสังเกตพฤติกรรมการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย

3.1 ศึกษาทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสังเกตพฤติกรรมการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย

3.2 ศึกษาแบบสังเกตพฤติกรรมของ วีรพงศ์ บุญประจักษ์ (2545 : 72) และ มณี ผ่านจันท (2545 : 53-55)

3.3 ศึกษาเอกสารการวัดและการประเมินความพร้อมในการเรียนในระดับก่อนประถมศึกษา

3.4 สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย ใน 5 ด้าน ได้แก่

3.4.1 สมรรถนะในการฟัง โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- 3 หมายถึง เด็กใส่ใจในการฟังเรื่องราวไม่พูดคุย
- 2 หมายถึง เด็กพูดคุยในขณะที่ฟังเรื่องราวเป็นช่วงเวลา
- 1 หมายถึง เด็กพูดคุยในขณะที่ฟังเรื่องราวตลอดเวลา

3.4.2 มารยาทในการฟัง โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- 3 หมายถึง เด็กไม่พูดคุย เล่นในขณะที่ฟังเรื่องราว
- 2 หมายถึง เด็กไม่พูดคุย เล่นในขณะที่ฟังเรื่องราวเป็นช่วงเวลา
- 1 หมายถึง เด็กไม่พูดคุย เล่นในขณะที่ฟังเรื่องราวตลอดเวลา

3.4.3 การสนทนาและตอบคำถาม โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- 3 หมายถึง เด็กสนทนาตอบคำถามร่วมกับครูตลอดเวลา

- 2 หมายถึง เด็กสนทนาตอบคำถามเฉพาะที่ครูถาม
- 1 หมายถึง เด็กไม่มีการสนทนาตอบร่วมกับครู
- 3.4.4 การเล่าเรื่องจากหนังสือ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้
  - 3 หมายถึง เด็กสามารถเล่าเรื่องราวได้ถูกต้อง
  - 2 หมายถึง เด็กสามารถเล่าเรื่องราวได้บางส่วน
  - 1 หมายถึง เด็กไม่สามารถเล่าเรื่องราวได้
- 3.4.5 การแสดงความคิดเห็น โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้
  - 3 หมายถึง เด็กสามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองได้
  - 2 หมายถึง เด็กสามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองได้ในขณะที่ครูแนะนำ
  - 1 หมายถึง เด็กไม่สามารถแสดงความคิดเห็นของตนเอง

3.5 นำแบบสังเกตพฤติกรรมการฟังและการพูดเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและแนะนำ

3.6 นำแบบสังเกตพฤติกรรมการฟังและการพูดไปให้ผู้เชี่ยวชาญข้อ 1.4 ตรวจสอบความถูกต้อง ความชัดเจนครอบคลุมเนื้อหาพฤติกรรม และประเมินความเหมาะสมของเกณฑ์การให้คะแนน ผลการประเมินพบว่าเกณฑ์การให้คะแนนความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

3.7 นำแบบสังเกตพฤติกรรมการฟังและการพูดมาปรับปรุงแก้ไขเกณฑ์การให้คะแนน

3.8 นำแบบสังเกตพฤติกรรมการฟังและการพูดไปทดลองใช้ควบคู่กับแผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหนองบอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำนวน 15 คน แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน 2 คน (RAI) พบว่าได้ค่า RAI= 0.87

3.9 นำแบบสังเกตพฤติกรรมการฟังและการพูดที่ทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงเพื่อนำไปใช้จริงกับกลุ่มทดลองต่อไป

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อหนังสือนิทานพื้นบ้านอีสาน

4.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจและวิธีการสร้างแบบประเมินจากคำาราที่เกี่ยวข้อง

4.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจเป็นแบบประเมินมาตราส่วน
ประมาณค่า (Rating Scale) พิจารณาจากค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ ดังนี้

2.51 – 3.00 หมายถึง ระดับมาก

1.51 – 2.50 หมายถึง ระดับปานกลาง

1.00 – 1.50 หมายถึง ระดับน้อย

4.3 นำเสนอแบบสอบถามความพึงพอใจ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม
ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามประเด็นที่สอบถาม แล้วนำมาหาค่าดัชนี
ความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งพบว่าได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 - 1.00

4.4 จัดพิมพ์แบบสอบถามความพึงพอใจที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้อง
จากผู้เชี่ยวชาญแล้ว เพื่อใช้กับกลุ่มทดลอง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง แบบกลุ่มเดียวมีการวัดก่อนและหลังการ
ทดลอง (One Group Pretest-Posttest Design) ซึ่งสามารถเขียนรูปแบบได้ดังนี้

แผนภาพที่ 3 รูปแบบการวิจัย (ที่มา : บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 93)

X แทน การทดลองหรือการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์
โดยใช้หนังสือนิทานพื้นบ้านอีสาน

O_1 แทน ก่อนทดลอง

O_2 แทน หลังทดลอง

2. การเตรียมการทดลอง

2.1 ขอนหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขออนุญาตและขอความ
อนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือ เก็บรวบรวมข้อมูล

2.2 นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการทดลองเครื่องมือ และเก็บรวบรวมข้อมูลเสนอต่อผู้บริหาร โรงเรียนบ้านเลิงแฝกบัวแก้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3

2.3 กำหนดระยะเวลาทำการทดลอง โดยทำการทดลองระหว่าง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552

2.4 ชี้แจงทำความเข้าใจกับนักเรียนกลุ่มทดลองในการวิจัยครั้งนี้

3. การดำเนินการทดลอง

3.1 ครูทำการสังเกตพฤติกรรมการฟังและการพูดก่อนจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามแผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์

3.2 จัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ด้วยการใช้หนังสือนิทานพื้นบ้านอีสาน จำนวน 7 เรื่อง

3.3 ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมการฟังและการพูดตลอดเวลาที่มีการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามแผนการจัดประสบการณ์

3.4 ครูสังเกตพฤติกรรมการฟังและการพูด หลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามแผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ และให้นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อหนังสือนิทานพื้นบ้านอีสานหลังจากทดลองจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์

3.5 นำผลที่ได้จากการทดลองไปวิเคราะห์ผลแล้วนำเสนอในรูปแบบของตารางและการบรรยาย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 การวิเคราะห์ความเหมาะสมของหนังสือนิทานพื้นบ้านอีสาน โดยใช้ค่าเฉลี่ย

1.2 การวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมินของแบบสังเกตพฤติกรรมการฟัง และการพูดสำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้สูตร RAI.

1.3 การวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามประเด็น
ที่สอบถามของแบบสอบถามโดยใช้สูตร IOC

2. วิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลของหนังสือนิทานพื้นบ้านอีสานประกอบภาพ
(สมนึก กัททิษณี. 2544 : 167)

3. วิเคราะห์พฤติกรรมการฟังและการพูด โดยใช้สถิติ t-test (Dependent
Samples) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 109)

4. วิเคราะห์ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสือนิทาน
พื้นบ้านอีสาน โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน คือค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและปริมาณใช้สถิติ ดังนี้

1.1 หาค่าสถิติพื้นฐาน

1.1.1 ร้อยละ (Percentage)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ

P	แทน	ร้อยละ
f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงเป็นร้อยละ
N	แทน	จำนวนความถี่ของทั้งหมด

1.2 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ

$\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
N	แทน	จำนวนผู้เรียนทั้งหมด

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{N - 1}}$$

เมื่อ

S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
x	แทน	จำนวนของผู้เรียน
N	แทน	จำนวนผู้เรียนทั้งหมด

2. ดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดของแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยใช้สูตร IOC (สมนึก กัทฑิยธนี. 2544 : 167) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum_{i=1}^n R_i}{N}$$

เมื่อ

IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหา
R_i	แทน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

3. ดัชนีความเห็นพ้องกันของผู้ประเมิน (Rater Agreement Index : RAI) (ไพศาล วรคำ. 2552 : 284-285) ดังนี้

$$RAI = 1 - \frac{\sum_{k=1}^K \sum_{n=1}^N |R_{1kn} - R_{2kn}|}{KN(I-1)}$$

เมื่อ	N	แทน	กลุ่มตัวอย่าง
	K	แทน	พฤติกรรมที่เหมือนกัน
	R_{1kn}	แทน	การประเมินของผู้ประเมินคนที่ 1
	R_{2kn}	แทน	การประเมินของผู้ประเมินคนที่ 2
	k	แทน	พฤติกรรมที่ k
	n	แทน	กลุ่มตัวอย่างคนที่ n

4. การหาดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้ของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (The Effectiveness Index : E.I) (สมนึก กัทฑิยธนี. 2544 : 167) มีสูตรดังนี้

$$\text{ดัชนีประสิทธิผล} = \frac{\text{ผลรวมของคะแนนทดสอบหลังเรียน} - \text{ผลรวมของคะแนนทดสอบก่อนเรียน}}{(\text{จำนวนผู้เรียน})(\text{คะแนนเต็ม}) - \text{ผลรวมของคะแนนทดสอบก่อนเรียน}}$$

5. วิเคราะห์พฤติกรรมการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้หนังสือนิทานพื้นบ้านอีสาน โดยใช้สถิติ t-test (Dependent Samples) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 109)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{(n-1)}}}$$

เมื่อ

t	แทน	ค่าที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤต
D	แทน	ผลต่างระหว่างคู่คะแนน
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างหรือจำนวนคู่คะแนน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY